

Lars Dahle

Molde 03.01.2019

Til Istad Nett
kopi: Istad Kraft.
Styremedlemmer i
Istad Nett og Istad Kraft

Oversender følgende attest fra min fastlege E. O. Skjølberg.
Jeg fikk først avslag ut fra Helsedirektoratets rundskriv om at leger ikke hadde anledning til å skrive ut denne type attester.

Selvmoetsigende nok står det at man «likevel må kunne gi fritak fra installasjon i de tilfeller der en lege har funnet grunn til å utstede legeattest med det formål å gi en pasient grunnlag for fritak fra installasjon»

Ut fra min stilling og profesjon på området HMS og risikovurdering har jeg alltid måtte ta egne valg og vurderinger basert på tilgjengelig informasjon og erfaringer.

Som dere sikkert kjenner til er det ingen fasit på dette området, annet enn at det meste som blir ansett som trygt og godkjent i en periode, blir forkastet og erkjent som meget skadelig i neste omgang.

Det eneste jeg med sikkerhet kan anbefale er sunn skepsis og føre-var-holdning.
Jeg ser ikke at de vurderinger og grenseverdier som ligger til grunn for en påtvungen installasjon av AMS målere er i overensstemmelse med nyere forskningstilfang, andre lands grenseverdier, eller dokumenterte plager fra mange som blir diagnostisert som el-sensitiv eller med psykiske problem.

- Vedlegg 1) Vurdering av egen disposisjon for elektromagnetisk sensitivitet/påvirkning.
- Vedlegg 2) Liste over EMF relaterte problem
- Vedlegg 3) De politiske føringene for AMS installasjon
- Vedlegg 4) Helsevirkninger av elektromagnetiske felt
- Vedlegg 5) The Lancet: Planeten trues av elektrotåke
- Vedlegg 6) Diverse referanser og lenker.
- Vedlegg 7) Nye målere kan ikke tvangsinstalleres
- Vedlegg 8) Arbeidsmiljølovens formål
- Vedlegg 9) Min bakgrunn fra HMS og risikovurdering

Mvh.

Legekantoret Fem Faste DA (*femfaste.no*)

Tlf: 71203200 (09-11.30 og 13-14.30) Fax: 71203201 SMS: 2097

Molde 06.12.2018

LARS HALLVARD DAHLE

[REDACTED]
[REDACTED]

BESKJED FRA FASTLEGEN

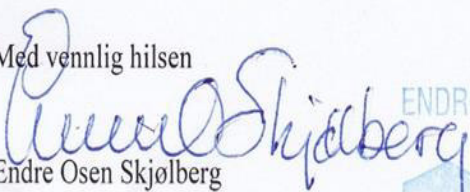
Det er bedt om en legeerklæring ang Lars Hallvard Dahle f. 030249.

Dahle er redd for helseplagene som AMS-måler kan medføre og ønsker at AMS-måler ikke blir installert i hans husstand.

Ta kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Endre Osen Skjølberg
lege

ENDRE O. SKJØLBERG
lege
LEGEKONTORET
FEM FASTE
Tlf.: 71 20 32 00

Jeg har ved to anledninger tidligere varslet at jeg reserverer meg mot installasjon av de nye smartmålerne. Begrunnelsen ligger i følgende:

Dette er totalt unødvendig for meg som strømkunde, dokumentert helseskadelig siden 1750-tallet, baserer seg på utdaterte kunnskap og ditto grenseverdier som for lengst burde vært korrigert. Det griper lovstridig inn i min private sfære, der det er jeg som til syvende og sist må vurdere hva som er forsvarlig og nødvendig for å ta vare på egen helse.

Jeg kan ikke se at Istad Nett på noe tidspunkt har informert noen om mulig helseskade ved disse installasjonene, og jeg finner det høyst uakseptabelt at det ikke skal være mulig å kjøpe strøm uten å utsette seg for helserisiko.

En så omfattende inngripen i både offentlig og privat sfære burde selvsagt vært fulgt av en rekke risikovurderinger og informasjon til strømkundene. Det er ikke mulig å skjule seg bak manglende kunnskap, den foreligger fra eksterne eksperter/ekspertutvalg både nasjonalt og internasjonalt.

Det burde i alle fall ringe noen bjeller dersom Norge fortsatt bekjenner seg til «føre-var-prinsippet», men det gjør det ikke. Her er det så tunge økonomiske interesser involvert at slike hensyn er satt til side. Det reklameres uten blygsel om alle valgmuligheter og fordeler dette gir strømkundene. Den eneste valgmuligheten du ikke får, er å få slippe.

Dette er å betrakte som et **VARSEL** som Istad Nett / Istad Kraft selvsagt kan velge å overse med de følger dette kan få mht selskapets ledelse og styre.

De har utvilsomt et selvstendig ansvar for å vurdere HMS i sammenheng med det de nå pålegger sine strømkunder. De kan neppe dekke seg bak NVE, Statens strålevern, helsedirektoratet eller andre.

Jeg er ubeskjeden nok til å påstå at dette kan komme til å bli en større helsepolitiske skandale. Trolig mer vidtrekkende enn bly, asbest og tobakk. Hvem som til syvende og sist kommer til å sitte med ansvaret er jeg usikker på, men dersom jeg satt i Istad Nett / Istad Kraft sitt styre ville jeg bedt om å få en betydelig forhøyet ansvarsforsikring.

- «Jeg fastholder alle mine tidligere utsagn i brev og e-poster, hvilket innebærer at nåværende analoge strømmåler ikke skal skiftes ut til automatiske strømmåler (AMS). Det omfatter både AMS med sendekort **og** AMS uten sendekort. Jeg gjør spesielt oppmerksom på at AMS ikke er lovpålagt av myndighetene overfor de enkelte strømnetskunder, og at trådløs AMS er en løsning valgt av Istad Nett selv - istedenfor kablet AMS. Jeg har vært på tilbudssiden og bedt om å få overført signalene via min fiberkabel og betale merkostnadene. Da fikk jeg beskjed om at dette ikke var mulig da Istad Kraft, Istad Nett og Istad Fiber var tre helt uavhengige selskap som ikke hadde noe med hverandre å gjøre. De samarbeider åpenbart heller ikke om «smarte løsninger» til beste for kunden. De enkelte trådløse AMS stråler kronisk 24/7, sender nesten 3 ganger så sterke signaler som en vanlig mobiltelefon - men kan ikke slås av, sender i maskenett og gir vidtrekkende stråling. Strålingen stanser ikke ved vegger, vinduer, tak og gulv i den enkeltes bolig.
- En digital strømforsyningsenhet er bygget inn i AMS. Det gjelder også AMS uten sendekort. Den trekker strøm ut fra strømnettet i hurtige «napp» (firkantpulser). Slike firkantpulser har samme egenskaper som andre pulser og skaper «støy» eller «skitten

strøm» i strømmettet. Det er selvsagt av vesentlig helsemessig betydning å unngå helt unødvendige digitale strømforsyningsenheter. De analoge målerne har ikke dette problemet.

- For ordens skyld nevnes at jeg i alle år har avlest og meldt inn målerstand på de nåværende analoge målerne. Dette skjer via nettet, og all statistikk om forbruk, kostnad og historikk kommer opp simultant. Som strømkunde har jeg ikke bruk for annen informasjon, jeg får mer enn nok informasjon over internett på PC og mobil og trenger ikke å få det over strømmåleren i tillegg. Jeg har bodd her siden 1984 og i løpet av den tiden har ikke Istad Nett hatt behov for å vedlikeholde min strømmåler. Sikringsboksen har gamle krussikringer, og jeg kan ikke huske å ha skiftet en eneste de tre siste åra! Lurer på om det blir like problemfritt med de nye målerne?
- Jeg kan for øvrig ikke se at det finnes noen lovhjemmel som berettiger monopolisten Istad Nett til å installere AMS, eller til å stenge av strømmen ved manglende installasjon av AMS, når dette utsetter meg for helt unødvendig økt helsefare, som beskrevet i dette brev. NVE og OED har selvsagt heller ingen lovhjemmel til å kreve at det må søkes om noe «fritak» i slikt tilfelle. Det er nok å si nei. Istad Nett har selvsagt et selvstendig ansvar for å vurdere korrektheten i Helsedirektoratets og Statens stråleverns uttalelser hva angår AMS. I lys av det som nå er dokumentert av eksterne enheter/fagpersoner/internasjonale ekspertpanel og Europarådet, kan ikke det være utført. Det fremgår også at det er selvmotsigende føringer angående pålagte føre-var-prinsipper.
- Under oppsummeres og omtales forhold som viser hva konsernsjefen i Istad Nett / Istad Kraft m/styre må ta stilling til hvis AMS (også AMS uten sendekort) fortsatt kreves installert på min eiendom, mot min vilje. Det er Istad Netts fulle ansvar, både juridisk og moralsk, hvis de med viten og vilje eller manglende kunnskap utsetter sine abonnenter for helt unødvendig økt helsefare. Ansvaret for lovmessig/forsvarlig installasjon og drift av Istad Netts anlegg - herunder krav om installasjon av AMS og trussel om stenging av strøm - ligger fullt og helt hos Istad Netts konsernsjef og styre. **De enkelte styremedlemmer har selvsagt et personlig ansvar.**
- Når det gjelder **monopolisten** Istad Nett mulighet til stengning av strømleveranser så kan dette ikke skje dersom:
 - a) *det er fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller*
 - b) *forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stengningen, som ikke åpenbart er grunnløs»* iht. forbrukerlovens § 48 a, annet ledd. Forbrukerloven er preseptorisk (ufravikelig) til ugunst for forbrukeren, jf. § 3. Jeg peker også på Lov om forbrukerkjøp kap 4 Tingenes egenskaper, mangler mv. § 15 og § 16.
- Jeg presiserer at jeg har et avtaleforhold med Istad Kraft/Istad Nett, ikke med NVE eller OED.»

Oppsummering av vesentlige forhold.

1. Det er berettiget grunn til å mistenke økt helsefare iht. omfattende forskningsmaterialet i forbindelse med installasjon av smartmålere og EMF (elektromagnetisk stråling). Forskere over et vidt fagfelt oppfordrer til beskyttelse mot eksponering. De er alvorlig bekymret for den stadig økende og allstedsnærværende ikke-ioniserende stråling fra elektriske og trådløse enheter: apparater som sender ut radiofrekvente stråling som t.eks mobiltelefoner, trådløse telefoner og deres basestasjoner, wi-fi, antenner for kringkasting, automatiske strømmålere, babymonitorer mv.
2. **Martin L. Pall**, professor emeritus i biokjemi og medisinsk grunnvitenskap ved Washington State University har gått ut med klare advarsler. Hans forskning viser at mikrobølgede elektromagnetiske felt, som nå får stadig økende intensitet og økende bruk med ulike frekvenser, gir nevropsykiatriske virkninger.

Autisme kan klart knyttes til eksponering for elektromagnetiske felt. 1 av 50 barn/ungdommer er nå diagnostisert med varierende grad av autisme i USA. Det mistenkes at EMF er involvert i ME, ADHD, ALS, Alzheimers, Parkinson, tinnitus, hudkreft og grå stær mm. Han har nå i en rapport til amerikanske myndigheter alarmert om at vi nå ser så mange DNA-skader at vi nærmer oss en grense for populasjonssammenbrudd. Vi aner heller ikke hvordan blandingen av nevropsykiatriske virkninger som nå skapes vil påvirke menneskelig adferd og sosial samhandling i framtida.

Utrullingen av 5G som nå betraktes som et stort framskritt - og miljøvennlig selvsagt-kaller han «insane» Palls forskning er knyttet til et bredt spekter av uforklarlige sykdommer og lidelser som er på frammarsj i samfunnet. Det gjelder så ulike fenomener som hyppigere forekomster av enkle og doble DNA-brudd, nedbryting av blod-hjerne-barrieren, kraftig senking av melatoninnivåer og søvnforstyrrelser, oksidativt celledress, kreft, mannlig og kvinnelig ufruktbarhet, nevrologiske dysfunksjoner, hjerterytmeforstyrrelser, forhøyet puls og plutselig hjertedød. Det er dette han har jobbet med i sin tidligere forskning og fått stor anerkjennelse for.

3. Fellesnevneren her mener han kan være elektromagnetiske felt og at strålingen fra disse kan utløse flere sykdommene (multisystemlidelser). Verken jeg eller noen ansvarlige i de ulike kraftselskapene som forsikrer oss at dette er «helt trygt», har særlig greie på biomedisin eller molekylær patologi går jeg ut fra. Hva med å lytte til de som har satt seg inn i problematikken i stedet for å gå i flokk og tenke likt? «Der alle tenker likt tenker vel ingen» er en historisk erfaring som bør komme til anvendelse.
4. Mennesker med kronisk alvorlige autoimmune sykdommer, samt hardt medisinerert med immun-supprimerende midler og cellegift og følgelig nedsatt immunforsvar, er ekstra eksponert for den helsefaren AMS utgjør (både med og uten sendekort). Det er fare for alvorlig infeksjon for en med autoimmune sykdommer og kronisk høy betennelsesaktivitet, og som derfor er kraftig immun-supprimert. Man risikerer for øvrig at medisineringen får redusert effekt/slutter å virke ved økt infeksjon/sykdom.

Det er også en generell økt kreftfare når immunforsvaret er kraftig nedsatt. Da bør en selvsagt gjøre alt for å unngå ekstra eksponering for unødvendig stråling/pulsing/signalsending og økt helsefare knyttet til AMS. Har Istad Nett foretatt noen egen risikovurdering før installasjon av smartmåler hos mennesker med slike lidelser?

Ulike aktørers myndighet og ansvar.

- Når det gjelder Helsedirektoratet, har de ikke rett til å nekte en lege å utstede legerklæringer, slik det tidligere er hevdet. En lege har plikt til å være faglig oppdatert, foreta faglig forsvarlige vurderinger og står fritt til å bygge på annet kunnskapsgrunnlag enn det kunnskapsgrunnlaget Helsedirektoratet viser til. Videre er Det er vanskelig å se at direktoratet forholder seg til det føre-var-prinsippet, som de er pålagt å følge.
- Når det gjelder Statens strålevern så er de ifølge min vurdering et avskrivingsbyrå av ICNIRP og mangler egen kompetanse. De mangler rett og slett grunnlag for å friskmelde AMS-målerne ut fra de dokumentene de selv begrunner ufarligheten med. Dette konkluderer HMS-konsulent Bård Rune Martinsen i en rapport utarbeidet av (Martinsen Consultancy). Videre heter det i rapporten at de åpenbart ikke driver føre-var-basert forvaltning, at informasjonsvirksomheten er uforsvarlig utfra en HMS-standard og at AMS-målerne ut fra WHO-reglene burde være kreftfaremerket.
- Tilleggsgebyret som kreves dersom en ikke går for billigste løsning, trådløs kommunikasjon, som Istad Nett / Istad Kraft selv har valgt, uten å tilby alternativer, er jo heller ikke akseptabelt. At man har valgt billigste løsning uten risikovurdering og kunnskap om konsekvensene, må de ta på egen kappe og kan ikke belastes kunden.
- Istad Nett er **monopolist** innenfor sitt nettområde, og bør være klar over at det stilles ekstra strenge krav til legaliteten i det de foretar seg rundt AMS-installasjonen. Økt helsefare, nekt av alternative løsninger, ingen risikovurdering, ingen individuelle tilpasninger samt trusler om avstenging av strøm er så til de grader utenfor det en må ha lov til å forvente av en ansvarlig samfunnsaktør.
- Å klage slike forhold inn for NVE er illusorisk og irrelevant fordi vi her snakker om «bukken og havresekken» eller en «Catch 22»-situasjon»

Dette minner meg om den lange kampen mot tobakkens skadevirkninger. Hvor lang tid det tok å fjerne myten om at dette var helt ufarlig - ingenting var «bevist». Tobakksprodusentene og et enormt korps av godt betalte advokater bortforklarte alle bevis og indisier på at ulike lidelser hadde noe med tobakken å gjøre. Hvor lang tid vil det ta å knekke myten om den digitale trådløse framtida vet jeg ikke, men den må og vil bli knekket.

PS Det vises spesielt til det omfattende forskningsmaterialet i del 2 i boka «*Smartmålerne, jussen og helsa*» angående helsefare ved AMS. Korrekte tekniske data for AMS fremgår også der.

Vedlegg 1

Vurdering av egen disposisjon for elektromagnetisk sensitivitet/påvirkning.

Jeg har jobbet i industrien under kraftig elektromagnetisk stråling både som sveiser og faglærer i skole og i industrien med montering /drift av kraftige elektromotorer på 300-1000 kW. Har jobbet som faglærer i videregående skole fra 1990 der det trådløse nettet ble rullet ut på 2000 tallet og utover. Fattet der interesse for hvordan dette påvirket både psyke og soma.

Som drifts- og HMS leder ble jeg oppmerksom på at det var montert mobilantennor på skolebygningen selv om fylkeskommunen hadde nedlagt forbud mot disse på sin bygningsmasse. Åpenbart som et føre-var-tiltak. De ble etterhvert fjernet men forsterkingen av det trådløse nettet inne i skolebygningene fortsatte underlig nok med uforminskert styrke ut fra den «pedagogiske merverdien» dette representerte. Jeg skrev da en bekymringsmelding via vårt avvikssystem og viste til praksis i utenlandske undervisningsinstitusjoner der dette ikke var tillatt grunnet fare for både akutt- og seinskader. Svaret var selvsagt at vi lå godt under de "trygge" norske grenseverdiene. Jeg la da bort denne bekymringen fordi jeg registrerte at det ikke var ting man burde engste seg for. I dag ser jeg at en slik risikovurdering absolutt burde vært utført.

Myndighetene i Frankrike har ut fra anbefalinger fra et statlig ekspertutvalg fjerner trådløs teknologi i skoler og barnehager, og forbudt mobiltelefoner i grunnskole og videregående skole. Å gjøre noe slikt i Norge er ikke engang et tema. Vi tillater oss å pålegge innbyggerne installasjon av smartmålere i alle hjem ut fra våre høye grenseverdier.

Jeg har selv ikke oppfattet meg som el-sensitiv men har bekymret meg litt over mobilbruk, Wi-Fi i egen bolig og overalt ellers i samfunnet. Etter å ha lest meg opp på forskning og registrerte helseproblemer etter installasjon av smartmålere og elektromagnetisk stråling, ble jeg ganske bevisst på at dette var et problem jeg ikke ønsket å påføre meg selv eller andre, dersom det kan unngås.

Jeg bestemte meg også for å bygge om mitt trådløse nett i huset til kabling.

De plager jeg har registrert som økende og som jeg ikke tidligere har knyttet til elektromagnetisk stråling, er følgende:

1) Søvnvansker, 2) hodepine, 3) ledd- og muskelsmerter, 4) kløende utslett på armene, 5) rastløse kriblende bein/kramper om natta, 6) Grå stær / sliten i øynene, 7) manglende energi, 8) inflammasjoner, 9) sukkersyke.

- 1) har vært økende over de 3 siste årene
- 2) hodepine har jeg ikke hatt siden barndommen og har kommet det siste året
- 3) har kommet over de siste 4-5 årene
- 4) har kommet ila siste året og oppstår periodevis.
- 5) plager ila siste året og bare om natta
- 6) konstatert går stær og operert venstre øye,
- 7) har vært gjennom skulderoperasjon og opptrening siste året.
- 8) går konstant på Vimovo
- 9) tidlig stadium, tar tabletter

Jeg har «selvsagt» DAB i huset og i bilen, wi-fi og mobil. Snart kommer 5G, AMS og ditto vannmåleravlesning. Hele denne pakka er jo et alvorlig paradigmeskifte i vår biosfære.

De eksisterende grenseverdiene er fullstendig feil i forhold til hva de skal måle. De er utdaterte og basert på en politisk/økonomisk ønsketenkning som dessverre ikke har rot i sunn skepsis eller faglig erkjennelse.

Vedlegg 2

Liste over EMF relaterte problem

- Søvnproblemer
- Stress, angst, irritabilitet
- Hodepine, trykk i hodet
- Tinnitus, øresmerter
- Konsentrasjons, minne eller læringsvansker
- Tretthet, fysisk svakhet
- Desorientering, svimmelhet, balanseproblemer
- Øyeproblemer, smert trykk
- Hjertesymptomer, , hjertebank, hjertearytmier, brystmerter
- Leggkramper, nevropati
- Gikt, stikkende smerter
- Kvalme, influensasymptomer
- Bihule, neseblod
- Åndedrettsproblemer, hoste astma
- Hudutslett, kløe
- Vannlatingsproblemer
- Skjoldbrukskjertelproblemer, diabetes
- Høyt blodtrykk
- Endring i menstruasjonssyklusen
- Hyperaktivitet, adferdsendringer
- Slag
- Tilbakevendende kreft

Skal strålevernet beskytte oss eller bare berolige?

Grenseverdiene er basert på at stråling først er farlig når det kan varme opp vev eller utløse nervesignaler ved induksjon. I Norge holder vi oss til ICNIRP dvs 10 millioner mikrowatt per kvm.

Land som India og Israel har en grense på 10 % av dette. Land som Russland, Polen, Litauen, Italia Kina, Kanada, Bulgaria ligger på 1% av den Norske. Sveits, Ukraina, Luxemburg, Belgia Bulgaria Lichtenstein rundt 0,25% av den norske. Hvorfor det? Jo fordi de har satt dem i forhold til den forskningen som foreligger.

Går vi ned på cellenivå og dens evne til å åpne opp for calcium Ca, så har man kommet til at det krever 7,2 millioner mindre energi enn det man tidligere regnet med skulle påvirke en celle.

Grenseverdiene er altså fullstendig ubrukelig til å gi noen beskyttelse og ICNIRPs grenseverdi ble satt til 10 millioner mikrowatt per kvm som er grensen mellom svak og sterk stråling, altså stråling som ikke gir varmeutvikling i huden. Dersom det oppstår andre skadevirkninger så er det enkeltstaters og arbeidsgivers jobb å ta hensyn til dem, sies det. Målerne bruker noe som heter **digital sterk frekvens- og amplitodemodulert mikrobølget radio** og det er brå pulser som er både amplitude og frekvensmodulerte mikrobølger mellom 300 MHz og 300 GHz

Vedlegg 3

De politiske føringene for AMS installasjon

Jeg kommer heller ikke utenom å kommentere det kraftselskapene ikke omtaler i utrulling av de nye målerne. Myndighetenes krav overfor nettselskapene, altså ikke strømnettkundene, om utskifting til AMS er i hovedsak en forberedelse til inntreden i EUs energiunion / ACER. ACER er åpenbart ikke hjemlet i norsk lov ennå, kun i et EU-direktiv som ikke er tatt inn i EØS-avtalen ennå. Både energiloven og gassdirektivet må endres i den forbindelse iht. offentlig tilgjengelig informasjon. En forskrift skal for øvrig ha hjemmel i gyldig lov og ikke være i strid med andre lover. Ref. <https://jusleksikon.no/wiki/Forskrift>. Videre vises jeg til at Nei til EU har saksøkt statsminister Erna Solberg/staten ifm. ACER <https://neitileu.no/aktuelt/nei-til-eu-saksoker-erna-solberg>

Nedenfor gjengir jeg en del lenker av Odd Handegård og hans mange artikler om ny energipolitikk/ACER. De gir god oversikt over total-konseptet for den nye energipolitikken/ACER, som Istad Kraft ikke har informert sine kunder om. Videre viser artiklene bl.a. hvorfor myndighetene stiller krav om installasjon av AMS, og hvem som har fordel av AMS.

Det er helt åpenbart ikke norske strøm-/nettkunder slik reklamen hevder. (Se spesielt artikkel B)

Estimerte AMS kostnader er 10 milliarder kroner og er helt unødvendig for norske strømnettkunder, strømforsyning, men blir belastet de norske strømnettkunder. I stedet burde det norske kraftnettet vært vedlikeholdt / fornyet.

- A. «*Norsk energipolitikk – en kortversjon*» publisert i Nationen 04.07.2018
<http://www.nationen.no/debatt/norsk-energipolitikk-en-kortversjon/>
- B. «*ACER og sammenhengene i norsk energipolitikk*» publisert i Dagsavisen/Rogalands avis 20.03.2018
<https://www.dagsavisen.no/rogalandsavis/acer-og-sammenhengene-i-norsk-energipolitikk-1.1117902>
- C. «*Energi-strategien som lurer alle?*» publisert i Nationen 29.11.2017
<http://www.nationen.no/kronikk/energi-strategien-som-lurer-alle/>
- D. «*Smarte strømmålere*» publisert i Tidens Krav 13.11.2017. (Skroll oppover til selve artikkelen.)
<https://www.tk.no/meninger/leserbrev/kraftproduksjon/smartestrommalere/o/5-51-375985#am-commentArea>
- E. Viser også til artikkel av Janos Lübeck, tidligere driftssjef og elverksjef, som gir nyttig informasjon: «*Tydeligvis er det lagt lokk på saken, både fra myndighetenes, men også fra massemedias side*»: <https://www.nettavisen.no/meninger/friskemeninger/tausheten-rundt-de-nye-strmmalerne/3423530888.html>

Vedlegg 4

Helsevirkninger av elektromagnetiske felt

(diverse punkter hentet fra en rapport utarbeidet av Solveig Glomsrød og Ida Solheim)

Rapporten dokumenterer omhyggelig at vi med innføringen av AMS/smartmålere i Norge bidrar til et livsmiljø som svekker folkehelsen og gir miljøskader – mens prosjektet hvitvaskes av et underbemannet Strålevern som har latt seg forlede av bevisførselsteknikker utviklet for tobakksindustrien. Langt det meste av forskningen støtter dette bildet.

Dette er en risiko som går ut over hva vi normalt vil anse som akseptabelt – så sant vi får korrekt informasjon.

Teksten er forholdsvis lettlest og beskriver forskningen på helsevirkninger, biologiske mekanismer og advarsler fra medisinsk hold mot dagens grenseverdier og mot å øke eksponeringen. Det gis en historisk gjennomgang av hvordan dagens grenseverdier ble fastsatt som et politisk kompromiss i strid med forskningsresultatene, og hvordan grenseverdiene opprettholdes med teknikker helt lik de tobakksnæringen i sin tid brukte. NKOMs målinger kommenteres og kritiseres, og det gis eksempler på eksponeringsnivåer i boliger.

I løpet av de siste årene har forskere fra mange land publisert en rekke artikler som tar for seg spørsmålet om høyfrekvente elektromagnetiske felt fra mobiltelefoner, basestasjoner og trådløse nettverk kan være skadelige for helsen. Etter grundig gjennomgang av mange slike artikler på viktige helseområder konstateres det i rapporten:

- at det er gjort en rekke funn som tyder på helserisiko og helseskader hos mennesker og dyr
- at slike funn understøttes av celleforsøk
- at mekanismene som ligger til grunn for helseskader, er tydeligere nå enn for få år tilbake

Flere forskere gir uttrykk for sin bekymring i vitenskapelige artikler, i forelesninger og foredrag, og i leserinnlegg i tidsskrifter og aviser. På den andre siden står forskere som har vært og er sterkt knyttet til konklusjoner i tidligere utredninger, og forskere som har bidratt til å sette de høye grenseverdiene som Norge har i dag.

Der finnes altså to leire innen forskningen på elektromagnetiske felt (EMF) og helse. I det norske utvalget som har vurdert helsefarer, har den sistnevnte leiren vært klart overrepresentert. Folkehelseinstituttet (FHI) har hentet inn toneangivende forskere fra det miljøet i Norge og Sverige som i en årrekke har argumentert for at EMF er ufarlig. Dermed har HOD i utgangspunktet valgt side i en dyptgripende, internasjonal kontrovers om helseskader av trådløs kommunikasjon.

Rapporten fra det norske utvalget har da også, som ventet, en kraftig slagside. Utvalget bygger ukritisk på konklusjoner fra tidligere samlerapporter med tilsvarende slagside. Samtidig er utvalget uforholdsmessig kritisk til nyere forskning som viser helseskader av elektromagnetiske felt. Utvalget burde i stedet ha fulgt eksemplet til den franske ekspertgruppen som ble oppnevnt for få år siden av det franske direktoratet for helsesikkerhet og arbeidsmiljø (Afsset). Denne gruppen vurderte kun enkeltstudier og identifiserte elleve studier av udiskutabel kvalitet som uomtvistelig viste helserisiko ved høyfrekvent stråling.

På bakgrunn av denne utredningen vedtok den franske regjering å forby bruk av mobiltelefon i barne- og ungdomsskoler.

Utvalgets rapport behandler også temaet el-overfølsomhet (EOF). De tre hovedforfatterne bak dette kapitlet var alle i utgangspunktet rotfestet i den oppfatning at EOF er et psykisk og medieskapt fenomen. Deres gjengivelse av forskningen er tendensiøs og svakt fundert. De vektlegger gamle studier av lav kvalitet, og ser bort fra tungtveiende metodekritikk som har kommet til uttrykk i nyere forskning.

Mange nyere studier viser signifikant forhøyet risiko for hjernesvulst hos dem som har brukt mobiltelefon i flere år. Det er derfor vanskelig å avfeie en sammenheng mellom langvarig mobilbruk og svulst på hjernen. Utvalget argumenterer da med at forekomsten av hjernesvulst ikke har økt i de senere år – ut fra usikre tall i Sverige og Norge. De legger ikke vekt på statistikk fra Danmark, USA eller Australia, der antall nyere tilfeller av hjernesvulst faktisk har økt.

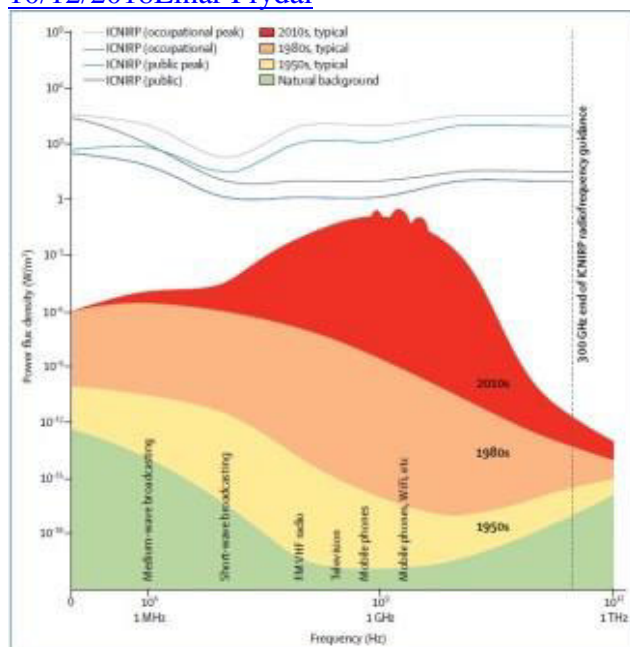
Det er urovekkende at barn og unge, en spesielt sårbar gruppe, eksponeres for trådløs kommunikasjon helt fra fosterstadiet. Forskningsfunn tilsier at høyfrekvente felt er særlig farlig for celler som er i utvikling. Flere studier har vist at stråling fra mobiltelefon, trådløst nett osv. kan medføre atferdsproblemer hos barn og unge.

Det er etter hvert godt dokumentert at økonomiske interesser har manipulert forskning og trenert tiltak på flere helse- og miljøområder. Det mest kjente tilfellet er tobakksaken, der etablerte forskere på oppdrag av tobakksindustrien produserte “forskning” for å så tvil om signifikante resultater som viste helseskader. At det samme kan være tilfelle når det gjelder EMF, bør ikke komme som noen overraskelse. Internasjonale utvalg nedsatt for å vurdere helsefarer, har vært preget av samrøre med mobilbransjen. Reaksjonen på dette samrøret har etter hvert fått konsekvenser: I løpet av de to siste årene har Verdens helseorganisasjon utelukket to sentrale forskere fra deltakelse i deres kreftpanel (IARC) på grunn av inhabilitet.

Vedlegg 5

The Lancet: Planeten trues av elektrotåka. Strålevernet er utdatert.

10/12/2018 Einar Flydal

Øverste linjer: dagens «grenseverdier». Grønt: bakgrunnsstrålingen. Røde topper: mikrobølget stråling i dag. Mer forklaring: se i artikkelen.

The Lancet er medisinerens mest prestisjefylte fagtidsskrift. Desember-nummeret er viet vår planets helsetilstand, og kan kanskje vekke opp norsk helsevesen:

I en to-siders artikkel oppsummerer to kjente forskere kunnskapsstatus om virkningene fra menneskeskapt elektromagnetisk stråling på vår planet. I likhet med andre framstående forskere advarer de mot massive skadevirkninger på helse og natur, og ber om at miljømedisinere ikke bare retter interessen mot slike globale tema som klimaendringer og kjemiske giftstoffer, men snarest også tar for seg «elektrotåka».

Budskapet er: – *Det haster med nye risikovurderinger som baseres på dagens forskningsresultater, i stedet for de avlegse forestillingene som dagens strålevern bygger på. Og det trengs offentlige strakstiltak, spesielt for å bremse barns bruk av trådløst og for å fremme bruken av kablede kommunikasjonsløsninger. Vi er i etter-snar-fasen, og ikke lenger i føre-var-fasen.*

Lancet-artikkelen «Planetary electromagnetic pollution: it is time to assess its impact» av Priyanka Bandara og David O Carpenter oppsummerer forskningen. Den beretter om dyp bekymring blant forskere for de påviste akutte, såvel som langsiktige, virkningene av stråling, selv når den har langt svakere energitetthet («styrke») enn dagens såkalte «grenseverdier». (Har vi i det hele tatt noen grenseverdier? Se [bloggpost 26.10.2018](#).)

Her er Einar Flydals sammendrag m/kommentarer:

Selve artikkelen, og referansene bak påstandene den framsetter, finner du [HER](#).

I artikkelen omtales blant annet følgende skadevirkninger som klart og tydelig er påvist ved eksponeringer med vesentlig lavere energitetthet («styrke») enn dagens «grenseverdier».

Disse «grenseverdiene» ligger til grunn for myndighetenes forskrifter, herunder

Fribruksforskriften, som er netteselskapenes referansedokument. Det er klart påvist:

- akutte endringer i hjernens stoffskifte, i elektrisk aktivitet i hjernen og i systemiske immun-responser, og
- virkninger etter kortere eller lengre tid knyttet til økt oksidativt stress (som har en svært stor «vifte» med mulige nedstrømsvirkninger), virkninger i form av DNA-skader og som økt kreftrisiko

Disse to punktene alene kan forklare svært mye av de helseplagene og -skadene som oppstår. Og de kan forklare mange av de reaksjonene vi finner i folks egenfortellinger om sine helseproblemer knyttet til eksponering for elektromagnetiske felt. (Les noen «Smartmålerhistorier» [HER](#). Se en liten video med intervjuer [HER](#) (Filmduken 2018).)

Disse to punktene alene feier dessuten fullstendig dagens «grenseverdier» av banen. Funnene er selvsagt publiserte, de er funnet i en rekke undersøkelser foretatt av ulike miljøer, og de ser selvsagt statistisk signifikante og er utført ved ulike metoder, både i laboratorier på celleprøver og i det virkelige liv, på dyr og mennesker. De finnes i de langt fleste av de studiene som gjøres – vi snakker fra ca 70 til 90% av studiene, avhengig av felt og periode. Der er ikke lenger rom for tvil. Likevel er de i en årrekke blitt avvist av Statens strålevern i Norge og mange andre land, som i stedet har lyttet til bransjens konsulenter og allierte, samt til fagfolk som tilhører den gamle garde som trodde at ikke-ioniserende stråling per definisjon ikke kunne gi skader – og derfor stolte mest på de forskerne som ingenting fant.

Men nå vet vi bedre. Og vi har all grunn til å anta at den eksponeringen for miljøgift som har økt mest over de siste tiårene, og som vi nå vet kan ha slike helsevirkninger som påvist, kommer fra trådløs, mikrobølget kommunikasjon. Økningen har skjedd i form av mobilier, trådløse fasttelefoner, WiFi og Bluetooth-løsninger, men også i form av bil- og vei-radarer, sikkerhetsskannere og medisinsk utstyr. Økningen rundt 1GHz-frekvensen som mye av dette mikrobølge-utstyret bruker, har vokst fra ekstremt lavt (se figuren) til ganske nær dagens «grenseverdier», dvs. til et nivå som er rundt 1 000 000 000 000 000 000 ganger høyere. («Grenseverdiene» er basert på å beskytte mot akutte oppvarmingsskader og ble formet i 1953 for å beskytte amerikanske marinegaster mot forbrenning fra radar og radioantenner. Siden da forsvares de av trådløsbransjen og forsvaret. Se mer om grenseverdiens historie i det omfattende vedlegget i boka «Smartmålerne, jussen og helsa», som du kan laste ned gratis som PDF [HER](#).)

Eksponeringen for menneskeskapt elektromagnetisk stråling har i det siste økt vesentlig i en rekke land gjennom utplassering av smartmålere (AMS) som bringer en ny og døgkontinuerlig strålekilde inn i alle hjem, med skarpe, lavfrekvente pulser som virker biologisk forstyrrende selv ved meget lave energinivåer («styrker»). Eksponeringen vil i framtida øke vesentlig med utplasseringen av teknologier som 5G og konsepter som Tingenes Internett, selvkjørende biler og andre «smarte» løsninger, som også baserer seg på slike skarpe lavfrekvente pulser og på svært høy tetthet mellom antennene. Vår tid er første gang i historien at mennesker og dyr utsettes for stråling over den naturlige bakgrunnsstrålingen fra unnfangelse til grav.

De vitenskapelige bevisene for at denne eksponeringen påvirker sentralnervesystemet – altså hjernen og nervesystemet et stykke utover i kroppen – hoper seg nå opp. Det påvises endringer på nervesystemets utvikling, noe som blant annet knyttes til ADHD-liknende funn. Det knyttes til enkelte nevro-degenerative lidelser, som øker jevnt i moderne samfunn.

På grunn av slike funn har en lang rekke forskere fra kloden rundt kommet med advarsler over mange år, og de har tryglet WHO og FN om strakstiltak. (Se f.eks. [The International EMF Scientist Appeal](#), undertegnet av 244 forskere fra 41 land.)

Biologer har i en årrekke påvist mange av de samme typer skadevirkninger på flora og fauna. Skadevirkninger er påvist fra hele frekvensspekteret, såvel fra ekstremt lave frekvenser som fra mikrobølge-spekteret. Etterhvert har økologer også kommet til. Nå ser man også at vær og klima påvirkes, og at slikt er for lite utforsket.

De som har hevdet – og fortsatt hevder – at slik stråling (ikke-ioniserende stråling) ikke har nok energi til å endre biologisk materiale, for eksempel DNA, har ganske enkelt tatt feil, og det er nå også påvist gjennom eksperimenter. Radiofrekvent elektromagnetisk stråling skaper DNA-skader gjennom oksidativt stress, og dette skjer på samme vis som ved stråling nær UV-lys, som man også lenge trodde var ufarlig.

—

Da boka «*Den usynlige regnbuen – historien om elektrisiteten og livet*» ble lansert på Litteraturhuset her om dagen ([bloggpost 6.12.2018](#)), demonstrerte både biologen Dag O Hessen og arbeids- og miljømedisineren Finn Levy sin misnøye med at strålevernet er for slapt, og de understreket at selv om de ikke kjente til solide bevis, forelå det et vesentlig grunnlag for mistanke, og god grunn til å være føre-var.

Artikkelen i The Lancet viser at vitenskapen er kommet lengre enn som så. Nå er temaet også nådd fram fra de små spesialtidsskriftene for «stråleforskere» til medisinfagets topp-tidsskrift. Da er det vel kanskje håp om at en del leger tar bladet fra munnen og tillater seg å si at norsk strålevern bør reformeres? Og at det er uverdige å la det gå ut over pasientene ved å nekte dem attest på at de får helseproblemer, eller risikerer å få, fra menneskeskapt elektromagnetiske felt?

Kanskje kan vi til og med håpe på at Helsedepartementet tar rev i seilene og setter ned en arbeidsgruppe som skal røske opp i det antikvariske forsvaret av «grenseverdier» basert på akutt oppvarming av vev, og får feid bort det tåpelige dogmet om at det ikke er påvist andre skadevirkninger. For nå er det ikke lenger føre-var-politikk som trengs, men *etter-snar*. Det er kunnskapsstatus. Og her kunne det nok være noen milliarder å spare over helsebudsjettet.

Einar Flydal, den 11. desember 2018

PDF-versjon:

[EFlydal 20181210 Planeten trues av elektrotåka Strålevernet avlegs](#)

Vedlegg 6

Referanser

Bandara, Priyanka & Carpenter, David O:

«Planetary electromagnetic pollution: it is time to assess its impact»,

The Lancet, Dec 2018 Volume 2 Number 12 e512-e514,

[https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S2542-5196\(18\)30221-3](https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S2542-5196(18)30221-3)

Firstenberg, Arthur:

Den usynlige regnbuen – historien om elektrisiteten og livet, Z-forlag, 2018

(bestilles i bokhandel eller [HER](#))

Biolog Dag O. Hessen: –

Underlig at strålingsfrislippet tillates»,

[bloggpost 06/12/2018](#)

Flydal, Einar:

«Målerne, forskningen, grenseverdiene og strålevernet»,

Advokatfirmaet Erling Grimstad AS og

Einar Flydal:

Smartmålerne, jussen og helsa, Z-forlag, 2018.

(Utsolgt fra forlaget, kan lastes ned gratis [HER](#).)

Flydal, Einar:

«HMS-konsulent:

Strålevernet og NKOM mangler grunnlag for å friskmelde AMS-målerne»,

[bloggpost 26/10/2018](#)

International EMF Scientist Appeal,

<http://www.emfscientist.org/>

Smartmålere – en strålende fremtid?, del 2, Filmduken as, 2018,

<https://www.youtube.com/watch?v=9AuA5hIDZio>

Smartmålerhistorier,

<https://einarflydal.com/smartmaler-historier/>

Vedlegg 7

Nye målere kan ikke tvangsinstalleres

Av: [Tormod Bjørnstad](#) - 19. oktober 2018

Tingretten i Kristiansand har behandlet en sak der et nettselskap begjærte å få tilgang til saksøktes bolig for å skifte strømmåleren til en ny automatisk smartmåler, AMS. Retten avviste begjæringen fordi nettavtalen ikke hadde noe vilkår som fastsetter at kunden har plikt til å bytte til AMS-måler.

Midlertidig forføyning

Nettselskapet hadde saksøkt en person fordi han motsatte seg å bytte til AMS-måler og sa at han ville fortsette å gjøre det så lenge han kunne. Nettselskapet hadde derfor begjært en midlertidig forføyning om å få adgang til saksøktes bolig for å få installert måleren.

Normalt skal et slikt krav forfølges ved ordinær rettergang, men fordi nettselskapet har plikt til å få installert smartmålere hos alle sine kunder innen 1. januar 2019, prøvde de å få en *midlertidig forføyning*. Hvis de hadde fått medhold, ville de kunne installere måleren i løpet av kort tid.

Men nettselskapet fikk ikke medhold.

Retten aksepterte at det foreligger en [forskrift](#) som gir nettselskapet rettslig plikt til å installere smartmåleren. Men retten pekte på at nettleieavtalen ikke inneholdt et avtalevilkår som gjelder kundens plikt til å bytte til AMS-måler. Nettselskapet må derfor skaffe seg en ordinær dom for dette kravet, og deretter eventuelt begjære den dommen tvangsfullbyrdet.

Selv om nettselskapet ikke rekker å installere smartmåleren før 1.1.2019, kan ikke retten se at «dette representerer en vesentlig skade eller ulempe», står det i dommen fra tingretten.

Noen utdrag fra *Forskrift om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.*

4-2 AMS skal:

lagre måleverdier med en registreringsfrekvens på maksimalt 60 minutter, og kunne stilles om til en registreringsfrekvens på minimum 15 minutter

ha et standardisert grensesnitt som legger til rette for kommunikasjon med eksternt utstyr basert på åpne standarder

kunne bryte og begrense effektuttaket i det enkelte målepunkt, unntatt trafomålte anlegg

kunne sende og motta informasjon om kraftpriser og tariffes samt kunne overføre styrings- og jordfeilsignal

Vedlegg 8

Arbeidsmiljøloven har som formål

- å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, **som gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og med en velferdsmessig standard som til enhver tid er i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet,**
-

§ 4-4. Krav til det fysiske arbeidsmiljøet

(1) Fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygnings- og utstyrsmessige forhold, **inn klima, lysforhold, støy, stråling o.l. skal være fullt forsvarlig ut** fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd.

(3) Maskiner og annet arbeidsutstyr skal være konstruert og ha nødvendige verneinnretninger slik at arbeidstaker er vernet mot skader.

§ 4-5. Særlig om kjemisk og biologisk helsefare

(1) Ved håndtering av kjemikalier eller biologisk materiale skal arbeidsmiljøet være tilrettelagt slik at **arbeidstaker er sikret mot ulykker, helseskader og særlig ubehag.** Kjemikalier og biologisk materiale skal fremstilles, pakkes, brukes og oppbevares slik at arbeidstaker ikke utsettes for helsefare.

(2) **Kjemikalier og biologisk materiale som kan innebære helsefare, skal ikke brukes dersom de kan erstattes med andre eller med en annen prosess som er mindre farlig for arbeidstakerne.**

(3) Virksomheten skal ha nødvendige rutiner og utstyr for å hindre eller motvirke helseskader på grunn av kjemikalier eller biologisk materiale.

(4) Virksomheten skal føre kartotek over farlige kjemikalier og biologisk materiale. **Kartoteket skal blant annet opplyse om fysikalske, kjemiske og helseskadelige egenskaper, forebyggende vernetiltak og førstehjelpsbehandling.** Beholdere og emballasje for kjemikalier og biologisk materiale skal være tydelig merket med navn, sammensetning og advarsel på norsk.

Vi har også

Forskrift om miljørettet helsevern

der forskriften sier at den skal **fremme folkehelsen** og bidra til gode miljømessige forhold samt **sikre befolkningen mot negative faktorer i miljøet, biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale.**

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for private og offentlige virksomheter og eiendommer hvis forhold direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen.

Forskriften gjelder underlig nok ikke miljømessige forhold som oppstår i boliger og på fritidseiendommer, hvis ikke slike forhold kan virke inn på omgivelsene utenfor boligen eller fritidseiendommen.

Vedlegg 9

Jeg har i en mannsalder jobbet som «statens» forlengede arm for å ivareta ansvar for sikkerhet og helsemessige beskyttelse slik det kommer til uttrykk i bl a Arbeidsmiljøloven.

- Staten har opprettet en rekke organer som skal se til at livene våre og arbeidsplassen vår skal *«gi full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og med en velferdsmessig standard som til enhver tid er i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet.»*
- **Vi har en arbeidsmiljølov som går så langt som å kreve at arbeidsplassen vår sågar skal være «helsefremmende.»**

Jeg har arbeidet i skipsindustrien som verneombud, off-shore og på større industrianlegg. De siste 25 årene av min yrkeskarriere på videregående skole som faglærer, avdelingsleder, driftsleder og HMS-ansvarlig på en skole med bortimot 1000 elever og 180 lærere.

Det er et omfattende regelverk en skal forholde seg til og en godt organisert internkontroll for å sikre at elever og ansatte skal ha full trygghet mot både fysiske og psykiske skadevirkninger. Kravene til HMS, stoffkartotek, risikovurderinger, trygg-jobb-analyse og avviksregistreringer har blitt svært omfattende. Jeg har måttet befatte meg med risikoanalyser av de fleste maskiner, arbeidsprosesser, trafikkavvikling - og elever. mm.

Jeg har vært med på å vurdere helsefare innen frisørfaget, renholderfaget, omgang med kjemiske stoffer og hydrokarboner med tilhørende aerosoler. Både frisørfaget og renholderfaget og de mekaniske fagene har måttet ta inn over seg nye håndteringsprosedyrer og frisørfaget har lagt om til grønn frisør for å hindre alt for stor «turnover» grunnet allergier, eksem og ulike hud og luftveisplager relatert til en rekke kjemiske stoffer.

Vi har skiftet ut alle PCB-holdige lysstoffrør. Asbest i bygningsmassen ble kartlagt og fjernet eller kledd inn. Vi har kartlagt radonforekomstene. Vi har slitt med sopp i bygningsmassen som har resultert i ulike plager og sykemeldinger hos personalet. Vi måtte kartlegge plagene og prøve å finne en fellesnevner selv om symptomene var høyst varierende fra individ til individ.

Lenge var disse symptomene sett på som «psykiske» eller «innbilte» når en ikke fant annen forklaring grunnet manglende kunnskap. Kunnskapen kommer som regel for sent til å hjelpe de som har fått for høy dose i forhold til sine individuelle tålegrenser.

Vi la inn støydempende tiltak i idrettshallen fordi støynivået var hørselsskadelig. De fleste yrkesfaglærere hadde nedsatt hørsel, flere utviklet tinnitus.

Så vidt jeg husker hadde vi bare en dødelig yrkesskade, kreft i nesen til en ansatt, sannsynligvis pga finforstøvet trestøv gjennom ubeskyttet innånding.

Hvorfor ramser jeg opp alt dette? **Fordi jeg ikke tror at elektromagnetisk stråling skulle være det eneste fenomen som ikke påvirket folk negativt. Alle de tingene jeg har ramset opp her ble i sin tid sett på som ufarlige, inklusive tobakk.**